

САВЕЗНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА
ВРХОВНИ САВЕТ ОДБРАНЕ

01141108
ОДБРАНА
ДРЖАВНА ТАЈНА

ДТ Број 12-5
30. 08. 1995. год.
БЕОГРАД

Z A B E L E Š K A

sa sastanka predstavnika najvišeg političkog i vojnog rukovodstva Savezne Republike Jugoslavije i Republike Srpske održanog 29. avgusta 1995. godine u rezidencijalnom objektu Vojske Jugoslavije u Dobanovcima

Prema dogovoru rukovodstava Savezne Republike Jugoslavije i Republike Srpske postignutom na zajedničkom sastanku održanom 25. avgusta 1995. godine, u reprezentativnom objektu Vojske Jugoslavije "Dobanovci", ponovo su se 29. avgusta 1995. godine, sastali najviši državni, politički i vojni rukovodioci SR Jugoslavije i RS. Sastanak je trajao od 16,30 do 23,45 časova sa dve polučasovne pauze za odvojene konsultacije na zahtev predstavnika RS.

Sa jugoslovenske strane na sastanku su bili predsednik SR Jugoslavije **Zoran Lilić**, predsednik Republike Srbije **Slobodan Milošević**, predsednik Republike Crne Gore **Momir Bulatović**, predsednik Savezne vlade dr **Radoje Kontić**, načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije general-pukovnik **Momčilo Perišić**, savezni ministar za odbranu **Pavle Bulatović** i načelnik Vojnog kabineta predsednika SR Jugoslavije general-major dr **Slavoljub Šušić**.

Delegaciju Republike Srpske sačinjavali su predsednik RS dr **Radovan Karadžić**, potpredsednici RS dr **Nikola Kojević** i dr **Biljana Plavšić**, predsednik Skupštine RS mr **Momčilo Krajišnik**, predsednik Vlade RS **Dušan Kozić**, ministar inostranih poslova dr **Aleksa Buha**, komandant Glavnog štaba VRS general-pukovnik **Ratko Mladić**, pomoćnik komandanta GŠ VRS za bezbednost general-potpukovnik **Zdravko Tolimir**, pomoćnik komandanta za moral, informisanje, pravne poslove i verska pitanja general-potpukovnik **Milan Gvero** i pomoćnik komandanta GŠ VRS za pozadinu general-potpukovnik **Djordje Djukić**.

Sastanku su prisustvovali i Patrijarh Srpske pravoslavne crkve **gospodin Pavle** i **Vladika Irinej Bulović**.

Na početku sastanka predsednik **Slobodan Milošević** zamolio je predstavnike RS da informišu prisutne o poslednjoj sednici Skupštine Republike Srpske na kojoj je pozdravljena američka mirovna inicijativa i izražena spremnost da delegacija RS, zajedno sa delegacijom SR Jugoslavije, učestvuje na predstojećoj međunarodnoj mirovnoj konferenciji.

Predsednik Skupštine RS mr **Momčilo Krajišnik** predložio je da o tome govori dr **Nikola Koljević** koji je smatrao da to, u ime svih treba da učini predsednik Republike Srpske dr **Radovan Karadžić**.

Obaveštavajući učesnike zajedničkog sastanka dvaju rukovodstava dr Radovan Karadžić je rekao da je Skupština radila 12 sati neprekidno; da je rasprava bila dosta živa. Slobodno se razmišljalo, ljudi su otvoreno iznosili svoje stavove. Bilo je dosta opreza, strepnje, straha pa i nepoverenja u namere međunarodne zajednice. Na kraju su usvojeni zaključci u kojima je Skupština podržala američku mirovnu inicijativu, prihvaćen predlog da se delegacija Republike Srpske priključi delegaciji Savezne Republike Jugoslavije na predstojećoj mirovnoj konferenciji, i, da se legalizuju odnosi sa SR Jugoslavijom. Prema Karadžićevoj oceni srpski narod u bivšoj BiH strepi da bi "utapanjem" delegacije u delegaciju SR Jugoslavije muslimani bili u prednosti. Glavna opasnost je u tome da bi se time izgubio legitimitet Republike Srpske pred međunarodnom zajednicom a Srbi bi mogli postati nacionalna manjina.

Zbog svega toga, nastavio je Karadžić, preovladjuje mišljenje da bi "nastup na međunarodnoj konferenciji trebalo da bude zajednički"; da bi delegacija RS trebalo da čini šest predstavnika i general Mladić kao sedmi. Jednostavno: ne možemo dopustiti da nam neprijetelji određuju predstavnike, mada smo svesni da, bar u prvoj etapi, neće moći i Karadžić i Milošević da idu na pregovore sa strancima. Prema mišljenju predsednika RS, Americi se ne bi svidelo da se odnosi RS i SR Jugoslavije poprave. Podsetio je da predstavnik Evropske unije Karl Bilt priznaje da Republiku Srpsku pred međunarodnom konferencijom moraju predstavljati sva tri faktora: predsednik, Skupština i Vojska. Međunarodnoj zajednici je stalo da Unija BiH postoji i mi to moramo zasad prihvatiti ali, pod uslovom da vidimo mapu i da ona bude dobra. Dobro bi bilo da tim razgovorima (o modalitetima rešenja) učestvuju i predstavnici RS. Spremni su da dodju svi relevantni predstavnici i eksperti na konsultacije o svim važnim pitanjima. To će prihvatiti i Skupština RS i ceo srpski narod.

U svom daljem izlaganju predsednik Karadžić je izneo primedbe na ponašanje medija u SR Jugoslaviji, pominjući i sasvim konkretne primere sa radija - kako se, eto, "narod osvestio, da je rukovodstvo Republike Srpske poraženo na Skupštini" i sl. Ceni da je vreme da se "sve stvari stave na zdrave osnove" i podvlači da je saradnja RS sa SR Jugoslavijom "otvorena i iskrena".

Ministar inostranih poslova RS dr **Aleksa Buha** izneo je svoje impresije o razgovorima sa Karlom Biltom svodeći ih na nekoliko najbitnijih. U razgovorima s evropskim medijatorom insistiralo se najviše na ravnopravnom tretmanu strana u sukobu. Traženo je da Republika Srpska dobije sve atribute kao i muslimansko-hrvatska federacija u "vašingtonskim papirima". Bilt je "zastao" kod prava na samostalno vođenje spoljne politike (kao što je to učinio i muslimanski predstavnik Muratović u nedavnom razgovoru sa N. Koljevićem) pa je obavešten da to stoji u "vašingtonskom papiru". Od Bilta je traženo da se izjasni i o pravu Srba da se koriste sredstvima fonda za rekonstrukciju koji se obećava muslimansko-hrvatskoj federaciji po okončanju rata. Nije se protivio takvom stavu.

Razmatrajući pitanje mapa teritorijalne podele, srpska strana je predočila svoje zahteve Biltu, a reč je o tome da se dobije što kompaktnija teritorija, da u strukturi bude zastupljena odgovarajuća privredna postrojenja, gradovi; da se obezbedi zadovoljavajuća putna mreža i odbranljivost granica. I tu se naišlo na razumevanje.

Kada je bilo reči o procentima pripadajuće teritorije sagovorniku je predočena činjenica da zapadni svet tome prilazi prilično apstraktno. Srbi bi, rečeno mu je, pristali i na 45% ali pod uslovom da dobiju Tuzlu i Sarajevo.

Bilt je obrazložio takav odnos Zapada željom da se "ne razbija dalje" državna celina BiH.

Na opasku da se u procentualnom odnosu 51 : 49% možda krije "logika kapitalističkog preduzeća" u kome je onaj ko raspolaže sa 51% kapitala "gazda preduzeća" - Bilt je rekao da "ima možda i toga".

Evropskom posredniku bilo je postavljeno i pitanje: zašto se toliko insistira na stvaranju Unije tri naroda u bivšoj BiH kad to nijedan narod ne želi? Odgovorio je da se to čini zato što Evropa ne želi neki novi Berlinski zid.

Potpredsednik RS dr **Nikola Koljević** je pomenuo svoje razgovore sa glavnokomandujućim snagama UN za bivšu Jugoslaviju francuskim generalom De la Prelom. Tema su bili dosad ponudjeni mirovni planovi i razlozi zbog kojih nisu mogli biti realizovani.

Gospodja **Biljana Plavšić** je, uključujući se u raspravu, upitala: Zašto svet ne pristaje da se jedna bivša jugoslovenska republika podeli na dva dela - između SR Jugoslavije i Hrvatske?

Predsednik **Slobodan Milošević** je, osvrćući se na izlaganje prethodnih učesnika u raspravi ocenio da se oni još nalaze "u fazi sporovoznog razmišljanja" o tome u kom se smeru razvija situacija. Moramo biti u sferi osnovne konstatacije sa prošlog sastanka: da je sada jedino moguće "brzi mir" ili "brzi rat", upozorio je predsednik Milošević i dodao da imamo još samo nekoliko nedelja; da mi nismo u situaciji da raspravljamo principe koje smo već bezbroj puta sa međunarodnom zajednicom raspravljali. "Ako verujete da možete samostalno sa muslimanima da postignete rešenje - vi pokušajte, mi ćemo vas podržati, ali sumnjam u to", rekao je predsednik Milošević obraćajući se rukovodstvu RS.

U svom daljem izlaganju predsednik Milošević je ponovo izneo uverenje da Alija Izetbegović nema strategiju za mir, već strategiju za rat. On upravo radi na tome kako da isprovocira Srbe da učine neki nepromišljen potez pa da dovede NATO da obavi posao za njega. Sada, međutim, Američki odgovara mir. Oni hoće razgovore u sastavu 5 + 3 (zemlje članice Kontakt-grupe + predstavnici SR Jugoslavije, Hrvatske i muslimana). Podsetio ih je na predlog da se stvore uslovi da u delegaciju SR Jugoslavije udje i nekoliko ljudi iz RS koji će prihvatiti mir; koji će prihvatiti ono što se na konferenciji ispregovara. Posebno je upozorio na realnost da za međunarodnu zajednicu "postojanje Republike Srpske - nije preduslov konferencije", ali da Republika Srpska "treba da bude rezultat konferencije".

Osvrćući se na pitanje predložene Unije BiH predsednik Milošević je ukazao da je to očigledno zamišljeno kao prelazno rešenje. Pomeno je podatak da je predsednik muslimansko-hrvatske federacije Krešimir Zubak jasno stavio do znanja američkom podsekretaru Holbruku da Hrvati iz Bosne prihvataju konferenciju s muslimanima samo zato što je ostavljena mogućnost povezivanja sa Hrvatskom.

Predsednik Milošević se založio da se rukovodstva SR Jugoslavije i RS saglase o tome da se ide na konferenciju sa jasnim stavom u odnosu na Plan Kontakt-grupe kao "polazne tačke" za dalje pregovore. U delegaciji SR Jugoslavije ne bi moglo biti više od dva predstavnika Republike Srpske. Mora se raditi brzo, pogotovo imajući u vidu činjenicu da je

predstavnik UN Akaši izjavio jutros da je "dokazano" od strane "eksperata" UN, da je granata, od koje je stradalo mnogo civila u muslimanskom delu, ispaljena na Sarajevo (Markale) sa srpskih položaja. Preti opasnost od odmazde avijacije NATO i brzih snaga. Ohrabruje, uprkos svemu, izjava i Holbruka i Bilta da će se "mirovni proces nastaviti". Moramo brzo krenuti u pregovore i prihvatiti ono što je moguće, jer, "gvozdena vrata medjunarodne zajednice polako se zatvaraju". Njihova je tvrda pozicija da se razgovori vode prema formuli 5 + 3.

Saslušavši predsednika Miloševića predsednik **Karadžić** je primetio kako je navodno došlo do promene stava u njegovom pristupu pregovorima u odnosu na prethodni susret dvaju rukovodstava. Potom je postavio glasno pitanje: "Koja su to dva delegata koji će na sebe prihvatiti odgovornost za tako krucijalnu odluku od značaja za ceo srpski narod u Bosni i Hercegovini"? Zahtevao je da u delegaciji Republike Srpske bude šest delegata koje će prihvatiti i Skupština.

Na to mu je predsednik **Milošević** odgovorio da je naš stav uvek bio jedan - da u jedinstvenu delegaciju SR Jugoslavije udju i predstavnici Republike Srpske.

Predsednik **Karadžić** ukazuje na činjenicu da je Zapadu stalo da Srbi iz BiH prihvate Uniju, posle toga će im se tek ponuditi mape. Te mape će biti krajnje nepovoljne. U isto vreme muslimani će uz podršku NATO tući naše položaje sve dok našu teritoriju ne svedu na 20%. Kakva bi to bila Republika Srpska?

Treba insistirati na srpskim kompaktnim teritorijama, odgovorio je predsednik **Milošević**. Ostavimo Goražde, njega će nam sami muslimani ponuditi za razmenu. Sadašnja mapa RS nije "kao bisage" jer na desnoj strani su Srbija i Crna Gora.

Karadžić se vraća planu Kontakt-grupe rekavši da ga u poslednje vreme niko ni na Zapadu više ne spominje. Rekao da su se Srbi dugo borili protiv termina "akceptans" (prihvatanje).

Predsednik **Milošević** ponovo upozorava da se nema mnogo vremena; da je naš interes da se postigne sporazum, jer ako se to ne postigne - neće biti ni Republike Srpske, a onda nema ni njenog Ustava, na koji se pozivate kad insistirate na tome da o svemu morate imati saglasnost Skupštine, onda nema ničega...

Predsednik Skupštine RS **Momčilo Krajišnik** podvlači da plan Kontakt-grupe ne postoji i da ga niko više i ne pominje. Odbijano je dugo prihvatanje unije, ali je to sada učinjeno "radi Savezne Republike Jugoslavije", čime je "učinjena velika žrtva" ako se zna da Srbi ne žele ništa da imaju sa muslimanima. Složio se sa stavom da je vreme da se zajednički nastupi prema svetu. Narod se obradovao što smo postigli jedinstvo sa maticom. Svi želimo, svim srcem, da Slobodan Milošević predstavlja naše interese. Čak je i Bilt rekao da bi bilo dobro da se rukovodstvo RS približi Srbiji i predsedniku Miloševiću. Ipak, Krajišnik se upitao: zašto na pregovore ne bi išla "zajednička delegacija"; Zašto da predstavnici RS budu "priključak" delegaciji SR Jugoslavije?

To je zato što dosad s vama imamo loše iskustvo - odgovorio mu je predsednik **Milošević**.

Uključujući se u raspravu dr **Biljana Plavšić** je istakla da je dobro da se ide na pregovore uvažavajući i faktor vreme. Prema njenom mišljenju plan Kontakt-grupe nije najbolje rešenje i njega više niko i ne spominje.

Predsednik **Karadžić** smatra da prihvatanjem Unije tri naroda u bivšoj BiH Srbi mogu izdejstvovati i druga povoljnija rešenja - i bolje mape i bolje ustavno uredjenje. U načelu prihvata razgovore i to da u delegaciji SR Jugoslavije budu i predstavnici RS, ali da uz nju bude i celovita delegacija RS koja će na kraju prihvatiti i potpisati ponudjeno rešenje čiji će politički deo potpisati predsednik RS a "vojni papir" komandant GŠ VRS. Upozorio je rukovodstvo SR Jugoslavije da ako prihvate stvaranje Unije BiH i prizna bivšu BiH u bivšim avnojevskim granicama - nateraće ih da zatvore granice na Drini i ukinuće svaku komunikaciju Srba sa područja bivše BiH sa svojom maticom.

Vladika **Irinej Bulović** se najpre zahvalio vlastima na poverenju koje ukazuje Srpskoj pravoslavnoj crkvi da se čuje i njen glas u ovom po srpski narod sudbonosnom vremenu. Pohvalno se izrazio o izlaganju generala Mladića na prošlom sastanku rekavši da je govorio bolje od mnogih vladika kada se založio - da više ne bi trebalo da se delimo na "mi" i "vi" već da budemo jedinstveni. Prema Irineju nema potrebe govoriti o nekakve dve zemlje, o dva naroda, kada smo se opredelili za jedinstven uspeh srpskog naroda s obe strane reke Drine. Ceni da u odnosima medju rukovodstvima

praktično i nema suštinskih problema. Mora se, međutim, prihvatiti jasna činjenica da međunarodna zajednica, iz svog egoizma, neće da pregovara sa rukovodiocima Republike Srpske već sa predsednikom Miloševićem. Ali ni predsednik Milošević neće sam da pregovara već hoće da uključi u delegaciju i predstavnike Republike Srpske. Sasvim je prihvatljivo da naša delegacija broji pet članova od kojih bi tri bila iz SR Jugoslavije a dva iz RS. To ne smeta da se na konferenciju pošalje i izvestan broj eksperata s kojima bi se delegacija mogla konsultovati o ponudjenim rešenjima. Bulović smatra da, "iz taktičkih razloga, plan Kontakt-grupe ne bi trebalo ni spominjati", već se koristiti "američkom inicijativom" pošto je Amerika "u većoj potrebi da žuri nego mi". Uveren je da će predsednik Milošević uložiti napore da se u pregovorima postigne maksimum. Normalno je da će se konsultovati sa predstavnicima RS i ostalim članovima delegacije. Sigurno je, razume se, da će predsednik Milošević učiniti sve da se postigne maksimum, ali ako to ne bude moguće, onda će prihvatiti maksimum od minimuma u datim okolnostima. Verujem da ste potpuno na istoj liniji kada je o pristupu konferenciji reč, rekao je vladika Irinej.

General **Milan Gvero** itiče da je pratio rad Skupštine Republike Srpske i da je preovladalo mišljenje da se mirovni proces ne sme ispuštiti kao i stav u pogledu jedinstvene delegacije. Potkrepljujući stav o potrebi jedinstvenog nastupa pred međunarodnom zajednicom, general Gvero je upotrebio metaforu da "dvostruk ili trostruk kolac ne ide u zemlju". Tako je bolje da jedan čovek zastupa sve naše interese. Jednostavno: ne sme se nikako ispasti iz mirovnog procesa. To ne bi trebalo da bude sporno.

Predsednik **Momir Bulatović** se založio za zajednički, jedinstven nastup rukovodstava SR Jugoslavije i RS pred međunarodnom zajednicom.

General **Ratko Mladić** založio se za to da se rasprava vodi u okvirima onoga što je dogovoreno na prošlonedeljnom sastanku dvaju rukovodstava. Ponovio je svoj apel da se mora postići jedinstvo srpskog interesa. Ako je broj članova jedinstvene delegacije limitiran, to ne znači da ne možemo angažovati i ostale umne ljude iz našeg naroda u posebnom timu koji će pomoći članovima delegacija u tome da se izbore za što povoljnija rešenja za ceo srpski narod. Uostalom, i nije toliko bitno ko će nas formalno predstavljati već je bitno šta ćemo izboriti. Smatra da bi bilo dobro kad bi imali dve delegacije, a ako to nije moguće, onda neka se obrazuje jedna koju će pra-

titi što više ljudi od ugleda, naučni radnici i ostale ličnosti koje uživaju ugled u svetu. Posebno je naglasio da je ovaj sastanak od sudbonosnog značaja i da posle njega ne bi smelo biti mesta nikakvim deobama u srpskom narodu oko strateških interesa i ciljeva.

Predsednik **Slobodan Milošević** predložio da u jedinstvenu delegaciju udju predsednik Skupštine RS Momčilo Krajišnik i potpredsednik Nikola Koljević. Takodje je predložio da se usvoji tekst sporazuma koji bi potpisalo rukovodstvo RS, kako bi se otklonile dileme i kasniji nesporazumi oko nastupa pred međunarodnom konferencijom:

"Rukovodstvo Republike Srpske saglasno je da u potpunosti uskladi svoj prilaz mirovnom procesu sa rukovodstvom Savezne Republike Jugoslavije.

U tom smislu RS delegira dva člana u jedinstvenu delegaciju od pet članova, koja će na čelu sa predsednikom Srbije Slobodanom Miloševićem, voditi pregovore o celovitom mirovnom procesu za Bosnu i Hercegovinu i to:

potpredsednik RS dr Nikola Koljević i
predsednik Skupštine RS mr Momčilo Krajišnik

Delegacija se ovlašćuje da u ime Republike Srpske potpiše mirovni plan u delu koji se tiče Republike Srpske, s obavezom da se postignuti sporazum striktno i dosledno sprovede".

Usledile su reakcije predsednika RS **Radovana Karadžića** i **Momčila Krajišnika**, koji su se pozivali na Ustav RS i potrebu da o predlogu odluči Skupština na Palama. Rezerve na predlog imao je i **Aleksa Buha**. Potpredsednik RS **Nikola Koljević** i **Biljana Plavšić** su, u načelu, saglasni o potrebi da se tako značajne odluke "stave na papir".

Predsednik **Milošević** je upozorio rukovodstvo RS da njegove predloge i zalaganje ne shvate kao želju da im se nametne, nešto što se kosi sa interesima srpskog naroda u bivšoj BiH. Ukazao je na neshvatanje ozbiljnosti situacije od strane rukovodstva RS i nije se složio sa iznetim mišljenjem kako su, eto, "žrtvovali neke svoje principijelne stavove da bi se izašlo u susret Srbiji". Rekao im je da ako zaista misle da ono što čine čine za Srbiju i SR Jugoslaviju, onda su očigledno na pogrešnom putu. Upravo je obrnuto: sve što rukovodstvo SR Jugoslavije, kao matične zemlje, čini treba prvenstveno shvatiti kao uslugu za dobro i u interesu srpskog naroda u celini.

Biljana Plavšić daje potpunu podršku predsedniku Slobodanu Miloševiću da se pred međunarodnom zajednicom bori za srpske interese. Ona veruje, i smatra dužnošću predsednika Miloševića, kao predsednika srpske matice, da se izbori i za interese Republike Srpske na najbolji mogući način. Ponovila je sumnju u važnost plana Kontakt-grupe.

Predsednik **Slobodan Milošević** je na to rekao da i on smatra da je plan Kontakt-grupe samo "put, ali ne i konačno rešenje problema". Zato ga je i trebalo prihvatiti samo kao "polaznu tačku" u pregovorima. Upozorio je da uporno odbijanje rukovodstva RS da se o planu razgovara verovatno izraz sujete. A ničija sujeta ne sme da bude preča od narodnog interesa. Politički i državni rukovodioci treba prvenstveno da služe narodu koji ih je izabrao i ovlastio da zastupaju njegove interese. Milošević je predložio da Radovan Karadžić, kao predsednik RS, da pismeno ovlašćenje članovima delegacije da mogu prihvatiti i potpisati sporazum.

Biljana Plavšić je bila izričita u tome da se na dokumentu sa konferencije moraju naći potpisi dvojice čelnih ljudi Republike Srpske, a to su potpisi predsednika Karadžića i generala Mladića, čime bi se "zaštitila država Republika Srpska".

Potpredsednik RS **Nikola Koljević** je upitao: može li se dogoditi da plan Kontakt-grupe, "kao polazna tačka", postane i "završna tačka sporazuma".

Odgovorio mu je predsednik **Milošević** da polazna tačka u razgovorima, koju nudi plan Kontakt-grupe, ne mora biti i završna tačka, odnosno konačno rešenje.

Svoju dilemu i rezerve prema planu Kontakt-grupe izneo je i **Aleksa Buha** rekavši, pored ostalog, da se ni međunarodna zajednica nije jasno odredila prema tom planu. Za neke medijatore je to "mirovni plan", a za neke samo "mirovna inicijativa". I Buha se protivi prihvatanju bilo kakvog plana bez potpisa Radovana Karadžića kao šefa države i komandanta VRS generala Ratka Mladića.

General **Mončilo Perišić** smatra da ima donekle mesta tvrdnji da se međunarodna zajednica urotila protiv našeg naroda. Čak se stvaraju i neke ekscesne situacije da bi se Srbi primorali na ponašanje u skladu sa interesima tvoraca "novog svetskog poretka". Zbog toga je apelovao na

razumne poteze s naše strane. Ne mora se ići decidno na pominjanje plana Kontakt-grupe, ali se u mirovni proces mora ući i to što pre. Obraćajući se rukovodstvu Republike Srpske general Perišić je ukazao na činjenicu da Srbi u bivšoj BiH sada drže pod svojom kontrolom 60,65% a ne 70% teritorije. Upozorio je da se nema mnogo vremena; da se NATO već sprema za vazdušne udare po srpskim položajima, a nije isključeno i angažovanje kopnenih snaga. Danas je srpski narod u velikoj opasnosti u kakvoj nikad dosad nije bio. Zato nije vreme da se rukovodstva SR Jugoslavije i RS natežu oko pojedinosti pošto bismo mogli izgubiti više nego što sada imamo. Jer, ako je "ceo svet protiv nas, moramo ga našim mudrim postupcima onemogućiti da nas potpuno slomi, moramo zaštititi ono što se u ovom trenutku može zaštititi", naglasio je Perišić.

Predsednik **Milošević** je predložio rukovodstvu RS da izda jedno saopštenje u kome bi trebalo istaći dve stvari. Prvo, da mnogo oštrije osude granatiranje Sarajeva i stradanje nedužnih civila. Drugo, da predloži prekid neprijateljstava i povlačenje teškog naoružanja na 20 kilometara od Sarajeva.

Na ovaj predlog reagovao je general **Zdravko Tolimir** rekavši da ni sam UNPROFOR, kako je saopšteno (29. avgusta 1995.) danas u 11,00 časova, nema preciznih podataka odakle je granata ispaljena.

Predsednik **Milošević** je upoznao prisutne da mu je specijalni izaslanik Gensek-a UN Jasuši Akaši u 14,30 časova rekao da je na Markale ispaljeno ukupno pet granata, i to sa srpske strane, od kojih su dve pogodile cilj.

General **Ratko Mladić** je saopštio da je pre polaska na ovaj sastanak razgovarao sa komandantom snaga UN u BiH britanskim generalom Rupertom Smitom, koji mu je rekao da su projektili došli iz dva smera pod različitim uglovima (170 i 220 stepeni), a to, kako je istakao general Mladić, nije moglo biti sa srpskih položaja već jedino sa muslimanskih pokretnih lančera.

Prema oceni generala Mladića UNPROFOR i zapadne zemlje (Amerika i Nemačka prvenstveno) nastoje na razne načine "da odmaknu srpsku artiljeriju od Sarajeva kako bi uspostavili slobodan koridor za manevar tzv. brzih snaga prema gradu". Zbog toga i ne pristaju na nepristrasnu

ekspertizu mešovite komisije sastavljene od predstavnika UN, muslimana i Vojske RS. Izrazio je i sumnju u verodostojnost podataka o broju žrtava s obzirom na veličinu levka na trotoaru koji "nije veći od pepeljare".

General Mladić se ne slaže s predlogom da povuče artiljeriju sa prilaza Sarajevu rekavši da se "mora poštovati prolivena krv srpskog vojnika".

Predsednik **Karadžić** je, dopunjavajući Mladićevo izlaganje, izneo mišljenje da muslimani posle deblokade Sarajeva neće hteti ni o čemu da razgovaraju sa Srbima.

U svom daljem izlaganju predsednik Karadžić se usprotivio predlogu da u delegaciji za mirovnu konferenciju budu samo Krajišnik i Koljević, s obzirom na činjenicu da se njihovim učešćem može manipulirati, pošto su obojica bili članovi parlamenta odnosno Predsedništva bivše BiH pod vlasti Alije Izetbegovića.

General **Tolimir** izneo svoje vidjenje plana Kontakt-grupe na osnovu podataka pribavljenih obaveštajnim putem i uporedio ga sa novom američkom inicijativom. Upozorio je da je u svetskim centrima moći unapred sve isplanirano. Čak je poznat i "kalendar poteza". Primera radi - mirovni plan će se potpisati 25. novembra ove godine na tradicionalnoj molitvi za mir u Vašingtonu, kada će se izvršiti i međusobno priznavanje bivših jugoslovenskih republika. Objasnio je i zašto medijatori idu najpre na ustavno rešenje BiH, a potom na mape teritorijalnog razgraničenja. Uveren je da će predsednik Slobodan Milošević svojom diplomatskom umešnošću postići najviše za interese Republike Srpske i srpskog naroda u celini.

Predsednik **Slobodan Milošević** je još jednom upozorio da ukoliko se danas dva rukovodstva ne slože da treba ići na mirovni proces, onda treba znati šta nas čeka kao posledica. Ako se mi ne nadjemo na konferenciji i ne dogovorimo sa protivničkom stranom, onda će Savet bezbednosti i NATO izvršiti razgraničenje prema svom nahodjenju.

Vidno uzbudjen i ljut zbog toga što rukovodstvo RS, očigledno, ne shvata težinu situacije u kojoj se nalazi srpski narod na prostoru bivše BiH, predsednik Milošević je rekao: "Vaša podozrivost može sve skupo da nas košta". Ako nemate poverenja u najbolje namere i iskrenu želju celog jugoslovenskog rukovodstva - predsednika Lilića, Bulatovića, Kontića i

i ostalih ovde prisutnih da Vam se maksimalno pomogne, onda nema smisla više da razgovaramo"!

Za reč se ponovo javio general **Zdravko Tolimir** koji je predložio da se razmisli o tome može li se dobiti nešto više teritorije kao kompenzacija za izgubljene zapadne prostore Republike Srpske Krajine. Posebno je pri tom pomenuo širi kopneni pojas, u zoni "Koridora", u Posavini i delove dubrovačkog zaledja.

Iznoseći svoje mišljenje o sporenju medju rukovodstvima oko predstavljanja srpskog naroda na medjunarodnoj konferenciji Patrijarh Srpske pravoslavne crkve **gospodin Pavle** je rekao da je "mnogo važnije šta se potpisuje nego ko potpisuje, mada je dobro da i potpisnik bude neko ko uživa poverenje i ugled u narodu". Ponovio je apel Crkve na srpsku slogu u interesu srpskog naroda.

Pošto je zahvalio Njegovoj svetosti na mudrim rečima **predsednik Milošević** je izneo nov predlog: da u delegaciji koja će predstavljati srpske interese na medjunarodnoj konferenciji bude ukupno šest članova. Da trojica budu iz SR Jugoslavije a trojica iz RS, uključujući i generala Mladića. A da bi se sve to i ozvaničilo, predložio je tekst sporazuma dvaju rukovodstava u kome će se jasno odrediti sastav i kompetencije delegacije.

Predsednik Skupštine RS mr **Mončilo Krajišnik** usprotivio se predlogu predsednika Miloševića s obrazloženjem da "nema potrebe za formalnim potpisivanjem bilo kakvog medjusobnog sporazuma dvaju rukovodstava. Upitao je čemu papir? Nije li to izraz nepoverenja u rukovodstvo RS?"

Odgovorio mu je **predsednik Milošević** opaskom da ga na to tera dosadašnje iskustvo u dogovorima sa rukovodstvom Republike Srpske, koje mnoge usmene dogovore nije poštovalo i dovodilo nas u krajnje neugodnu situaciju pred predstavnicima medjunarodne zajednice. Upozorio je, takođe, da je odugovlačenje s dogovorom o jedinstvenom nastupu na medjunarodnoj konferenciji opasno; da je nekakva kupovina vremena - kupovina vremena za našeg zajedničkog neprijatelja. "Radovan Karadžić je kolebljiv čovek. Uvek misli da ima neko bolje rešenje, a vreme ne radi za nas. Zato gospodo, ako nećete da prihvatite pisani sporazum dvaju rukovodstava, onda neka vam je sa srećom. Borite se sami i izborite za bolje rešenje nego što bismo to uspeali zajedno. Želim samo da vas upozorim da ćemo, u slučaju da ne prihva-

01141120

tite ponudjeni papir o međusobnom sporazumu, predsednik Lilić, ja, Bulatović, Kontić, Perišić i ostali - brinuti samo o Saveznoj Republici Jugoslaviji, a vama neka je prosto. Odgovornost je vaša i za negativne posledice polagaćete račun pred istorijom...", naglasio je predsednik Milošević.

Predsednik Crne Gore **Momir Bulatović** je rekao da je međusobni dogovor o jedinstvenom nastupu pred svetom - jedini način da se sačuva Republika Srpska. Zato, kako je rekao, "hajdemo da iznenadimo taj svet nekom našom racionalnom odlukom, udružimo pamet koju imamo. Zašto stalno da svetski moćnici igraju na našim razlikama". Uostalom, zar se koliko do juče, nismo kleli da ćemo sačuvati RSK, a sa njom se, zbog nerazuma, desilo to što se desilo.

Predsednik **Slobodan Milošević** se ponovo založio za jedinstvo sveg srpskog naroda s obe strane reke Drine. Pojasnio je zašto insistira na pismenom sporazumu kao argumentu koji bismo potegli pred međunarodnim posrednicima u odgovarajućem trenutku, javno. Objaviti ga u štampi i drugim sredstvima informisanja...

Momčilo Krajišnik najposle pristaje da zajednička delegacija broji šest članova, a da u slučaju jednakog broja glasova (3:3) nema rešenja.

Predsednik **Milošević** je rekao da u tom slučaju - odlučuje glas predsednika delegacije.

Predsednik SR Jugoslavije **Zoran Lilić** je rekao da je takva procedura uobičajena u radu delegacija i da je sasvim razumljivo da predsednik Slobodan Milošević, kao najveštiji i najiskusniji pregovarač, odluči kada i šta treba prihvatiti ako je u interesu našeg naroda.

Uključujući se u prilično polemičnu raspravu **Radovan Karadžić** je upitao: "Zašto ne bi formirali 'zajedničku' delegaciju sa jednakim pravima u odlučivanju, a ne da se preglasavamo kako se to predlaže u slučaju obrazovanja 'jedinstvene' delegacije"?

Ostali učesnici sastanka, medju njima i većina članova političkog i vojnog rukovodstva Republike Srpske, prihvatili su predlog da se obrazuje "jedinstvena" delegacija.

01141121

Na predlog predsednika Republike Srpske dr **Radovana Karadžića** rad skupa je oko 19,30 časova prekinut na pola sata kako bi se obavile konsultacije.

Atmosfera na sastanku je bila napeta s neizvesnošću u pogledu konačnog ishoda.

Rasprava je nastavljena u još napetijoj atmosferi, opterećena očiglednim podozrenjem od strane rukovodstva RS da se prihvatanjem obaveze ne "izneveri poverenje poslanika Skupštine", na koje su se često pozivali u svojim diskusijama.

U medjuvremenu je pripremljen tekst Sporazuma koji je trebalo usvojiti i potpisati. Predsednik **Slobodan Milošević** je pročitao predloženi dokument, nakon čega je usledilo nekoliko dopuna koje su prihvaćene. Tekst Sporazuma glasi:

Na zajedničkom sastanku rukovodstava Savezne Republike Jugoslavije (prisutni: predsednik SRJ Zoran Lilić, predsednik Srbije Slobodan Milošević, predsednik Crne Gore Momir Bulatović, predsednik Savezne vlade dr Radoje Kontić, savezni ministar za odbranu Pavle Bulatović i NGŠ VJ general-pukovnik Momčilo Perišić) i Republike Srpske (prisutni: predsednik Republike Srpske dr Radovan Karadžić, potpredsednici RS dr Nikola Koljević i dr Biljana Plavšić, predsednik Skupštine RS mr Momčilo Krajišnik, predsednik Vlade RS Dušan Kozić, ministar inostranih poslova dr Aleksa Buha, komandant GŠ VRS general-pukovnik Ratko Mladić sa generalima Zdravkom Tolimirom, Milanom Gverom i Djordjem Djukićem), održanom 29. avgusta 1995. godine, kome su prisustvovali i Patrijarh Srpske pravoslavne crkve gospodin Pavle i vladika Irinej Bulović, postignut je sledeći

S P O R A Z U M

1. Rukovodstvo Republike Srpske saglasno je da u potpunosti uskladi svoj prilaz mirovnom procesu sa rukovodstvom Savezne Republike Jugoslavije u interesu postizanja mira.

2. U tom smislu Republika Srpska će delegirati tri člana u jedinstvenu delegaciju od šest članova, koja će na čelu sa predsednikom Republike Srbije Slobodanom Miloševićem, voditi pregovore o celovitom mirovnom procesu za Bosnu i Hercegovinu i to:

Predsednika Republike Srpske dr Radovana Karadžića,

Predsednika Skupštine RS mr Momčila Krajišnika i

K-danta GŠ VRS general-pukovnika Ratka Mladića.

Delegacija je ovlašćena da u ime Republike Srpske potpiše mirovni plan u delu koji se odnosi na Republiku Srpsku, s obavezom da se postignuti sporazum striktno i dosledno sprovede.

3. Rukovodstvo Republike Srpske ovim je saglasno da obavezujuće odluke delegacije u vezi sa mirovnim planom delegacija donosi u plenumu prostom većinom. U slučaju jednakog broja glasova - odlučuje glas predsednika Slobodana Miloševića.

4. O članovima delegacije Savezne Republike Jugoslavije odlučuje Vlada SRJ.

5. O mogućim promenama sastava jedinstvene delegacije u toku rada delegacije iz SRJ (ukupno tri) odlučuje predsednik Slobodan Milošević, a o promenama sastava delegacije iz Republike Srpske (ukupno tri) odlučuje predsednik dr Radovan Karadžić, s tim da promene personalnog sastava ne utiču na odredbe ovog sporazuma.

U IME REPUBLIKE SRPSKE:

1. dr Radovan Karadžić
2. dr Nikola Koljević
3. dr Biljana Plavšić
4. mr Momčilo Krajišnik
5. Dušan Kozić
6. dr Aleksa Buha
7. general-pukovnik
Ratko Mladić

U IME SR JUGOSLAVIJE:

1. Zoran Lilić
2. Slobodan Milošević
3. Momir Bulatović
4. dr Radoje Kontić
5. Pavle Bulatović
6. general-pukovnik
Momčilo Perišić

Patrijarh Srpske pravoslavne crkve
gospodin Pavle

Vladika Irinej Bulović

Kada je trebalo potpisati ponudjeni dokument, rukovodstvo Republike Srpske (posebno je na tome insistirao Krajišnik) je zahtevalo da se o tome izjasni Skupština na Palama, što je shvaćeno kao pokušaj da se pitanje jedinstvenog nastupa pred međunarodnom zajednicom odlaže u nedogled. U jednom trenutku zapretila je opasnost od potpunog razilaženja dvaju rukovodstava... Patrijarh Pavle je zapretio da neće izaći iz sale dok se ne ostvari sloga i jedinstvo srpskih rukovodstava; da ga jedino fizičkom silom mogu izneti do čega, nada se, neće doći.

Predsednik **Radovan Karadžić** je, oko 23 časa ponovo zatražio pauzu i pozvao predstavnike Republike Srpske na konsultovanje. U sali je ostalo rukovodstvo Savezne Republike Jugoslavije. Tu su bili i crkveni velikodostojnici patrijarh gospodin Pavle i vladika Irinej Bulović

Očigledno ljut zbog odugovlačenja da se sastanak okonča na način i s rezultatima koje iziskuje ozbiljnost trenutka, predsednik **Milošević**

je predložio da rukovodioci SR Jugoslavije potpišu Sporazum, čime će i konkretno potvrditi svoju opredeljenost da rade za opšte dobro srpskog naroda i svih gradjana Jugoslavije. Bez ikakvih rezervi dokument su potpisali Patrijarh Srpske pravoslavne crkve gospodin Pavle i vladika Irinej Bulović.

Posle dužeg većanja u odvojenoj sali, rukovodstvu Republike Srpske su se pridružili i najviši predstavnici Savezne Republike Jugoslavije, a potom i Patrijarh Pavle i vladika Irinej.

Rukovodstvo Republike Srpske tražilo je od predsednika Miloševića da izloži prioritete koje će zastupati na konferenciji sa predstavnicima Kontakt-grupe o pitanju bivše BiH, što im je udovoljeno. Predsednik Milošević je na posebnom papiru ispisao da su to: (1) što širi severni koridor (posebno kod Brčkog), (2) kompaktnost teritorije, (3) što više gradova, i (4) izlaz na more.

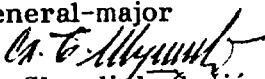
Na insistiranje predsednika Karadžića, lista prioriteta dopunjena je sa još tri tačke: (5) prostor između Grmeče i Kozare, (6) Dolina Neretve i (7) Srpsko Sarajevo.

Predloženi tekst Sporazuma, kao i dopunski "papir o prioritetima", oko ponoći je prihvatilo i potpisalo i rukovodstvo Republike Srpske (fotokopija Sporazuma u prilogu).

Usledilo je međusobno čestitanje na ostvarenom jedinstvu.

Svim učesnicima, prigodnom besedom, obratio se i Patrijarh Pavle.

Svečanost potpisivanja Sporazuma rukovodstava SR Jugoslavije i RS završeno je zajedničkom večerom na kojoj je u srdačnoj atmosferi nastavljen razgovor o mnogim pitanjima i problemima u vezi s nastavkom mirovnog procesa u koji se polažu velike nade.

ZABELEŠKU SAČINIO:
NAČELNIK VOJNOG KABINETA
general-major

dr Slavoljub Šušić

PRESEDNIK SAVEZNE
REPUBLIKE JUGOSLAVIJE

Zoran Lilić

САВЕЗНА РЕПУБЛИКА ЈУГОСЛАВИЈА
ВРХОВНИ САВЕТ ОДБРАНЕ

ДТ Број 12-4

26. 08. 1995. год.
БЕОГРАД

IT-02-54-T
The Prosecutor
Vs.
Slobodan Milošević
Bosnia

Exhibit # P469 T. 20

Date Admitted: _____

OTP Reference # _____

О Д Б Р А Н А
Д Р Ж А В Н А Т А Ј Н А

01152319

Z A B E L E Š K A

sa sastanka predstavnika najvišeg političkog i vojnog rukovodstva
Savezne Republike Jugoslavije i Republike Srpske održanog 25. av-
gosta 1995. godine u rezidencijalnom objektu Vojske Jugoslavije u
Dobanovcima

Shodno zaključku usvojenom na 42. sednici
Vrhovnog saveta odbrane, održanoj 23. avgusta 1995. go-
dine, u reprezentativnom objektu Vojske Jugoslavije "Do-
banovci" sastali su se najviši državni, politički i vojni ru-
kovodioci Savezne Republike Jugoslavije i Republike Srpske.
Sastanak je održan 25. avgusta 1995. godine i njegov radni
deo trajao je od 14,00 do 20,00 časova sa polučasovnom pau-
zom za odvojene konsultacije predstavnika Republike Srpske.

Sa jugoslovenske strane na sastanku su bili pred-
sednik SR Jugoslavije **Zoran Lilić**, predsednik Republike Sr-
bije **Slobodan Milošević**, predsednik Repulike Crne Gore **Mo-
mir Bulatović**, predsednik Savezne vlade dr **Radoje Kontić**,
načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije general-pukovnik
Mončilo Perišić, savezni ministar za odbranu **Pavle Bulatović**
i načelnik Vojnog kabineta predsednika SR Jugoslavije gene-
ral-major dr **Slavoljub Šušić**.

Delegaciju Republike Srpske sačinjavali su pred-
sednik Republike Srpske dr **Radovan Karadžić**, predsednik
Skupštine Republike Srpske mr **Mončilo Krajišnik**, potpred-
sednik Republike Srpske prof. dr **Nikola Koljević**, predse-
dnik Vlade Republike Srpske **Dušan Kozić**, ministar inostranih
poslova prof. dr **Aleksa Buha**, komandant Glavnog štaba Voj-
ske Republike Srpske general-pukovnik **Ratko Mladić**, pomoć-
nik komandanta GŠ VRS za bezbednost general-potpukovnik
Zdravko Tolimir, pomoćnik komandanta za pozadinu general-
potpukovnik **Djordje Djukić** i pomoćnik komandanta GŠ VRS
za moral, informisanje, pravne poslove i verska pitanja gene-
ral-potpukovnik **Milan Gvero**.

Sastanku su prisustvovali i Njegova svetost Patri-
jarh Srpske pravoslavne crkve **gospodin Pavle** i vladika **Irinej
Bulović**.

Na početku sastanka predsednik Srbije **Slobodan Milošević**
je sažeto obrazložio osnovni razlog okupljanja u ovako reprezentativnom
sastavu. Reč je o sudbonosnom trenutku za naš narod: prihvatiti "brzi mir"

ili "brzi rat". To je suština najnovije inicijative koju je pokrenula Amerika. Vremena ima malo i ono ne radi za nas. Pomenuo je tragično iskustvo Republike Srpske Krajine iz koje je, bez ispaljenog metka, obezglavljen narod napustio vekovna ognjišta. Glavni krivac za to su državno i vojno rukovodstvo RSK koja nisu bila dorasla da uspešno organizuju otpor dugo najavljivanoj hrvatskoj agresiji i spasu narod od pogroma.

Predsednik Milošević je upozorio da bi slična sudbina mogla zadesiti i Republiku Srpsku ukoliko se blagovremeno ne osvesti i prihvati ponudjeno mirovno rešenje; ako ne povrati jedinstvo političkog i vojnog rukovodstva koje je u poslednje vreme ozbiljno narušeno, i, ako ne ispolji viši stepen kooperativnosti sa svojom maticom Srbijom i SR Jugoslavijom.

Zamoljen da iznese svoje vidjenje aktuelne situacije u kojoj se našao srpski narod, **Patrijarh Srpske pravoslavne crkve gospodin Pavle** se najpre zahvalio "na gotovosti vlasti" da ga pozove da bi zajednički, kao braća, videli šta nam je činiti, "prema vremenu u kome smo, za opšte dobro našeg naroda". Upozorio je na to da treba prevazići ono negativno što je bilo i šta je donelo nesreću narodu Krajine. "Šta je bilo, bilo je", reče Patrijarh naglasivši na kraju svoje kratke besede da su ovo "sudbonosna vremena" i da "moramo učiniti sve što možemo za opšte dobro sveg srpskog naroda".

Predsednik Republike Srpske dr **Radovan Karadžić** je upoznao prisutne da će predsednik Skupštine Krajišnik zakasniti jer ima sastanak sa predstavnikom muslimanskih vlasti na Sarajevskom aerodromu.

Potpredsednik Republike Srpske prof. dr **Nikola Koljević** informisao je učesnike sastanka o svom telefonskom razgovoru sa Alijom Izetbegovićem nakon pauze od pune tri i po godine. Tom prilikom je upozorio muslimanskog lidera da prestane s granatiranjem srpskih položaja oko Sarajeva jer će, u suprotnom, Srbi tući po muslimanskom delu Sarajeva uključujući i Alijinu rezidenciju. Vatra je prestala već u roku ultimativno postavljenih 15 minuta.

Prema oceni koju je izneo predsednik **Slobodan Milošević**, Izetbegović i nema strategiju za mir, već samo strategiju za rat. On želi da isprovocira Srbe da učine neki nepromišljen potez pa da snage NATO za njega završe posao. Predsednik Milošević je upozorio rukovodstvo Republike Srpske da je enklava Goražde sada klopka za Srbe. Iz njega se već

01152321

povlače snage UNPROFOR-a i niko srećniji od Alije kad bi Srbi krenuli da zauzmu taj grad, jer bi NATO sigurno udario po njima. Goražde se može zameniti za neku drugu teritoriju i bez rata.

U razgovor se uključio i predsednik Vlade RS **Dušan Kozić** opaskom da muslimani ne dozvoljavaju britanskom kontingentu da napusti Goražde, a da su Ukrajince ponizili skidajući im čak i uniformu.

Ministar inostranih poslova RS dr **Aleksa Buha** ceni da se u poslednje vreme "izmenila konstelacija snaga na terenu"; da Hrvati prete muslimanima.

Na to je predsednik **Milošević** dodao da se i Hrvati boje muslimana. Tudjman se boji islamizacije Hrvatske. Predsednik Milošević je zatim rekao da nama ne treba da smeta muslimansko-hrvatska federacija. Uostalom, čim se potpiše mirovni sporazum - umesto borbe protiv Srba kao njihovog zajedničkog neprijatelja - nastaće rat izmedju muslimana i Hrvata oko toga koji je čiji kanton. U tom braku iz interesa ni jednom partneru nije prijatno.

Sa ovom ocenom slaže se i **Aleksa Buha** potkrepljujući je činjenicom da evropski medijator (gradonačelnik) Namac Košnik "diže ruke" od Mostara u kome je bio zadužen da posreduje izmedju muslimana i Hrvata. Upoznao je prisutne i sa demografskom strukturom Mostara koja se nije mnogo izmenila tokom ovog rata kada je reč o zastupljenosti muslimana i Hrvata.

Predsednik **Milošević** je, obraćajući se Karadžiću, pitao da li su napravili kartu razgraničenja koju su obećali kopredsedniku iz Evropske misije Karlu Biltu u srazmeri podele teritorije 49 : 51%?

Predsednik RS **Karadžić** je odgovorio da je "nešto uradjeno" ali da je, objektivno gledajući, teško udesiti da se postigne tačno 49%. Uporedio je sadašnju kartu Republike Srpske sa bisagama, što iziskuje buduće korekcije da bi se dobilo što više kompaktne teritorije. Ukazao je zatim na činjenicu da su medjunarodni posrednici pri koncipiranju dosad ponudjenih planova razgraničenja i podele teritorija - najpre namirivali Hrvate i muslimane pa posle nudili Srbima gotove modele bez mogućnosti da išta menjamo. Sada je, međjutim, situacija povoljnija. Po svemu sudeći ide se na izradu plana koji će Srbi prihvatiti. Pomenuo je i jedan susret sa predsednikom muslimanske vlade Silajdžićem, koji je želeo da sa Srbima potpiše mir i da

prestanu sukobi u graničnim područjima. To su, međutim, saznali zvaničnici Nemačke i oštro su se usprotivili ne želeći da se na bilo koji način oštete interesi njima savezničke Hrvatske.

Prema mišljenju predsednika **Miloševića**, muslimanima je manje odgovarao Plan Kontakt grupe nego Srbima. Oni su ga prošle godine prihvatili znajući da ga Srbi neće prihvatiti. To je bila velika greška. Izgubili smo dragoceno vreme, a još dragocenije od toga su velike žrtve i oko 1.500 km² teritorije. Sada nam nude isto to pod težim uslovima.

General **Perišić** je ukazao na podatak da dnevno gine oko vod vojnika. Dakle, oko 30 ljudi.

Predsednik **Karadžić** je taj podatak okarakterisao kao predimenzioniran; da ne gine toliko ljudi.

Predsednik **Milošević** se interesovao za to kakav je Muratović iz muslimanskog rukovodstva. Ima se utisak da je to uticajan čovek; da je po snazi odmah iza Alije Izetbegovića?

Prema oceni profesora **Buhe**, Muratović jeste uticajan ali je manje pouzdan kao sagovornik, prevrtljiviji je i od samog Izetbegovića.

Na to se nadovezao profesor **Koljević** rekavši da muslimani hoće novac. Za novac su spremni svašta da prihvate. To su otvoreno rekli specijalnom emisaru Gensek-a UN Akašiju.

Predsednik **Milošević** je napomenuo da Sjedinjene Američke Države nude novac za obnovu muslimanskog dela BiH i za vojnu pomoć. Istovremeno je zamerio rukovodstvu Republike Srpske što granatiraju Dubrovnik, jer time daju Tudjmanu alibi da bude po Trebinju.

Predsednik **Karadžić** je izneo podatak da u Istočnoj Hercegovini danas živi 77.000 Srba i da je od toga 22.000 vojnika ili skoro svaki četvrti žitelj tog dela RS. Pohvalno se izrazio o kvalitetu boraca Hercegovačkog korpusa. Prema tom prostoru Hrvatska je usmerila 10 do 12 brigada i neke domobranske jedinice koje nastupaju posle elitnih brigada u funkciji očuvanja dostignutih linija.

Predsednik **Momir Bulatović** se interesovao za procenu rukovodstva Republike Srpske hoće li Hrvatska napasti Hercegovinu. Na to mu je odgovoreno da verovatno hoće. Pomenuo je, zatim, da Hrvate posebno zanima dubrovačko zaledje, a ima indicija da na Popovom polju ima nafte, pa bi i ta teritorija mogla da bude predmet sporenja. Postavio je i sasvim direktno pitanje: postoji li plan evakuacije stanovništva iz ugroženih područja?

Odgovor na ovo pitanje dao je predsednik Vlade Republike Srpske **Dušan Kozic** decidno rekavši da neće biti evakuacije; da će se zemlja braniti svim raspoloživim snagama i sredstvima. Ilustracije radi naveo je primer Ilijaša na kome je poginulo više od 1.000 boraca, ali se i ne pomišlja na napuštanje te opštine.

Trebinje se bilo "upakovalo" - primetio je predsednik **Bulatović**.

Predsednik **Karadžić** je ukazao na različito ponašanje ljudi u različitim krajevima Bosne i Hercegovine. Prema njegovom saznanju Hrvati iz Herceg Bosne ukopavaju se u smeru muslimana mada im nipošto ne treba verovati.

Prema oceni predsednika **Miloševića**, Tudjmanu nije u interesu da previše pomaže i jača muslimane jer bi mu se to moglo vratiti kao bumerang. Predsednik Srbije je sa gorčinom rekao da je "sramna bežanija iz Republike Srpske Krajine od Tudjmana napravila Napoleona". Potom je zamolio predsednika Karadžića da pokaže kartu faktičkog stanja na terenu bivše BiH.

Razvivši kartu predsednik **Karadžić** je prisutnima ukazao na prostore koji bi se mogli u pregovorima trampiti za neke druge. Prema njegovim saznanjima, Amerikanci su po prvi put pristali i na koncept razmene stanovništva i na razmenu teritorija, što je značajan pomak u konačnom razgraničenju medju sukobljenim stranama. Pomenuo je i nekoliko "imperativa" oko kojih nije spreman da se pogadja. To su Drina, Grmeč, Kozara (gde je stradalo mnogo naroda), to je Kupres koji bi se mogao povratiti, to je Glamoč...

Pošto je oko 14,30 časova na sastanak stigao general Ratko Mladić, predsednik **Milošević** je, obraćajući se prisutnima, upozorio da je održavanje ovog susreta stroga tajna, što znači da se on ne sme nigde pominjati niti se na njega javno pozivati, osvrnuo se na pismo koje mu je 23. avgusta uputio predsednik Karadžić. Rekao je da u tom pismo "ima elementa koji su važni"; da "ima elementa koji daju realnu procenu vojno-političke situacije". Pominje se i stav da treba ići na mirovnu opciju. Došlo se na stav da se ide na teritorijalnu podelu na "fifty-fifty".

Na to mu je **Karadžić** uzvratilo da bi bilo dobro da se počne sa "fifty-fifty", a da se po mogućnosti izbori i koji procenat više.

Predsednik **Milošević** ga je podsetio da je to bio i njegov predlog još pre godinu dana. Trebalo je nešto ponuditi muslimanima što je njima važno, a oni bi dali nama nešto za šta smo mi posebno zainteresovani. Tu se, naravno, ne misli na enklave. One inače nemaju nikakvu perspektivu. One tri u istočnoj Bosni (Srebrenica, Žepa i Goražde) bi se "istopile" u srpskom okruženju i bez borbe. Još jednom je ukazao na činjenicu da "Amerikanci žele brzi mir ili brzi rat". Oni jednostavno žele brzi uspeh u kom slučaju bi predsednik Klinton "potopio" svoju opoziciju koja se zalaže za uklanjanje embarga na oružje muslimanima. U suprotnom: dolazi do povlačenja UNPROFOR-a (osim snaga iz islamskih zemalja), NATO snage dolaze na mesto "plavih šlemova" UN, jača muslimansko-hrvatska koalicija.

Zbog svega toga mi se moramo zalagati za brzi mir. Amerikanci i zemlje članice Kontakt-grupe prihvataju razgovor isključivo sa predstavnicima Savezne Republike Jugoslavije odnosno Srbije i Crne Gore, prvenstveno s predsednikom Miloševićem i sa Izetbegovićem. U našu delegaciju bi se mogli uključiti i neki članovi ukovodstva Republike Srpske; oni koji su za opciju mira. Predstavnici rukovodstva "bosanskih Srba" mogu biti oni koji će prihvatiti ono što se dogovorimo - podvukao je predsednik Milošević. Potom je upozorio na kratkoću vremena u kome se mora delovati brzo. Na trojnoj konferenciji (Kontakt-grupa, predsednik Slobodan Milošević i muslimanski lider Izetbegović) moramo biti spremni da prihvatimo ono što je realno i moguće u ovoj situaciji. Pri tome se mora voditi računa o tome da postoji i druga strana sa svojim interesima. Takodje je ukazao na stav SAD koji mu je izneo državni podsekretar Holbruk: ako Srbi ne prihvate mir - ići će se na eskalaciju rata, a ako muslimani odbiju mirovno rešenje - reći će im

se da ostaju sami sa Damoklovim mačem iznad vrata koji se zove general Mladić.

Na kraju izlaganja svoje procene situacije predsednik Milošević je zamolio i ostale članove Vrhovnog saveta odbrane da ga dopune i iznesu svoje vidjenje puta do cilja kome težimo na predstojećoj međunarodnoj konferenciji.

Pošto su se svi predstavnici Savezne Republike Jugoslavije saglasili sa iznetom ocenom, predsednik Milošević je rukovodstvu Republike Srpske predložio polučasovnu pauzu radi konsultacije, što nije prihvaćeno uz obrazloženje predsednika Karadžića da je bolje ako se "glasno razmišlja" pred svima o ponudjenom predlogu.

U medjuvremenu, u 15,45 časova, u rad sastanka su se priključili i generali Milan Gvero i Zdravko Tolimir.

Svoje "glasno razmišljenje" predsednik **Karadžić** je započeo ocenom - da Amerika sada hoće mir, ali da joj nije strana ni opcija rata. Za SAD je brzo rešenje ratno rešenje. Karadžić ceni da evropske zemlje ne bi želeli poraz Republike Srpske, ili se bar ne bi pomirile sa tim da je zadesi sudbina Republike Srpske Krajine. Evropa ne želi ni "veliku Hrvatsku" ni "veliku Muslimaniju" ali ona, svejedno, ne bi učinila ništa u našu korist da bi se suprotstavila Nemačkoj.

Predsednika Republike Srpske zanimao je odgovor na pitanje: Da li je Republike Srpska Krajina definitivno gotova, poražena i ima li mogućnosti da se ona povrati? Zatim ga je zanimalo mišljenje o ideji da se ide na Županju i dalje u Istočnu Slavoniju, na severu, a na jugu da se zauzme delta Neretve; da se borimo kao što je to činila Eritreja, ako treba i 20 godina, pa da se potom narod izjasni na referendumu i da na tim prostorima stvorimo Krajinu? Jednostavno: može li srpstvo da vrati Krajinu?

Karadžić je ukazao da u međunarodnoj zajednici postoji "briga" da bi "ludi Srbi" iz Bosne mogli da odbiju i ovaj mirovni plan!

Na to je predsednik Milošević odgovorio da međunarodni pregovorači strepe od "ludih Srba" da bi zaista i mogli da odbiju plan - zato što žele brzi mir.

Karadžić je donekle "nijansirao" svoj prethodni stav rekavši da oni (Srbi iz Republike Srpske) "moraju ostati tvrdi" kao i do sada kako bi izvukli izlaz na more (delta Neretve). Rekao je da su i oni za mir ali da "nisu spremni da prihvate bilo kakvo rešenje". Ono što se desilo sa Republikom Srpskom Krajinom posledica je nesloge, a bilo je dosta i korupcije. Potom je predložio predsedniku Miloševiću - da on radi po svome, a da "vrti glavom kako ne zna kako će rukovodstvo Republike Srpske postupiti".

Predsednik **Milošević** ga je upozorio da se nema više vremena za takve "kombinacije".

Karadžić je uzvratio: "Mi onda možemo da se dogovorimo za brzi mir, ali da naš neprijatelj to ne zna; da ne učinimo kakvu taktičku grešku".

Predsednik **Milošević** je rekao da mi nemamo vremena za taktiku i da medju nama ne bi trebalo da bude taktičkih nadmudrivanja. Sada treba ići na to da dobijemo što više možemo. Da pregovori sa svetskim medijatorima nisu išli lako predsednik Milošević je spomenuo podatak da se skoro šest meseci borio za prihvatanje samo jedne reči "equal" (jednako) kako bi obezbedio legitimitet Republike Srpske pred svetom i njena jednaka prava sa pravima muslimansko-hrvatske federacije.

Karadžić smatra da "ne bi bilo dobro da se mi uklopimo u vašu delegaciju" jer, kako ceni, tada se RS utapa i "gubi prednost" u odnosu na muslimane; Srbi bi, u tom slučaju, imali status pobunjenika.

Predsednik **Milošević** je na to upozorio rukovodstvo Republike Srpske da ima u vidu činjenicu da se "gvozdene vrata polako zatvaraju" i da svet nema više ni vremena ni strpljenja da nas čeka.

Predsednik Savezne vlade **dr Radoje Kontić** je upoznao prisutne da je ekonomska situacija u Saveznoj Republici Jugoslaviji sve teža i da nećemo moći da pomažemo Republiku Srpsku kao što smo do skoro mogli.

Predsednik **Karadžić** je, čuvši ovu informaciju o nemogućnosti pružanja pomoći Republici Srpskoj, upitao predsednika Miloševića: "Znači li to, predsedniče, da ne idem na Neretvu i Istočnu Slavoniju"?

Predsednik Srbije je uzvratilo da to što predlaže Karadžić - jeste ratna opcija.

"Znači li to da se odričemo teritorije Republike Srpske Krajine i šireg izlaza na more"? - upitao je **Karadžić**.

U raspravu se uključio predsednik Crne Gore **Momir Bulatović** rekavši da "stvari postaju jasnije ako se pojednostave" i to argumentovao ocenom da postoje dve opcije - brzi rat ili brzi mir. Mi moramo da idemo na brzi mir. Zato predsedniku Miloševiću treba dati ovlašćenja da se za mir izbori na pregovorima; da se izbori za što bolje rešenje. Moramo imati poverenja u njegovu pregovaračku umešnost, što je dosad pokazao, moramo imati poverenja jedni u druge.

Predsednik **Karadžić** je "preporučio" da je bolje da se jugoslovenska strana, prvenstveno predsednik Milošević, "bori kao i do sada", a da oni i dalje ostanu "nepredvidljivi ljudi Srbi"!

"Tako smo prošle godine razgovarali", podsetio je sagovornika predsednik **Milošević**, i, nakon vašeg odbijanja plana, izgubio se deo teritorije i palo mnogo žrtava.

"A istorija" - upitao je **Karadžić**.

Na to je predsednik **Milošević** uzvratilo da "nama treba živ narod a ne istorija"! Upozorio je, takodje, da će Izetbegović "izgubiti kartu" onog momenta kada se sporazum potpiše.

Karadžić upozorava da muslimani hoće sve prostore zapadno od Brčkog, a spreman je da nam prepusti istočnu Bosnu u pojasu Drine. Mi se zato moramo boriti za širi koridor i što kompaktniju teritoriju, i to za definitivna a ne privremena rešenja u okviru zamišljene Unije BiH.

Prema mišljenju predsednika **Miloševića** unija je labava veza članica koje je čine. Tu se pružaju jednaki uslovi za predsedništvo sve tri etničke zajednice na po četiri meseca. Tako se može dogoditi da predsednik Karadžić, kao Srbin, predstavlja Uniju BiH na sastanku zemalja članica Islamske konferencije.

Ministar inostranih poslova Republike Srpske **dr Aleksa Buha** misli da će nova realnost biti formiranje tri države na prostoru bivše BiH.

To nama ništa ne treba da smeta rekao je predsednik **Milošević**. A na Buhinu primedbu da raniji plan Kontakt-grupe nije sadržavao i pravo srpskom narodu na konfederalno povezivanje sa SR Jugoslavijom, odgovorio je da nam je to u kasnijim kontaktima sa Kozirevim i drugim pregovaračima čvrsto obećano.

Aleksa Buha je potom, ne obraćajući se nikom posebno, rekao: "Držiš 62% teritorije. Napravi kartu sa 49% i idi na pregovore".

Karadžić se interesovao za to da li se može nešto više teritorije dobiti "na kontu gubitka Republike Srpske Krajine"? Iz američkih izvora je saznao da su voljni da prihvate soluciju i od više od 50% teritorije za Srbe.

I predsednik **Milošević** potvrđuje ovu informaciju rekavši da je američki pregovarač Frejžer čak predviđao 55% teritorije za Srbe u bivšoj BiH. O tome ga je obavestio upravo pre polaska za Sarajevo kada je i poginuo.

Predsednik **Karadžić** je izrazio nadu da taj Frejžerov predlog postoji u dosijeu Ričarda Holbruka šefa pregovaračkog tima.

Prema oceni potpredsednika Republike Srpske profesora **Nikole Koljevića** - neozbiljno je govoriti da se u narednih 20 dana malo šta može uraditi na promeni faktičkog stanja na terenu. "Naša je greška što smo svaku konferenciju o prethodnoj Jugoslaviji proglašavali poslednjom i popuštali pod pritiskom međunarodne zajednice uvek na našu štetu", rekao je Koljević. Zato je zahtevao da se čuje i reč generala Mladića i drugih prisutnih vojnih rukovodilaca.

"Nema potrebe pitati generale. Oni su svoj deo posla uradili časno, a politika se pokazala sterilnom", rekao je **Milošević** i dodao da politika sada treba da uradi svoj deo posla.

S tim se složio i predsednik **Bulatović** rekavši da je sada "politika na redu". Pomenuo je još jednom podatak da je izgubljeno više od 1.500 km² teritorije zbog odbijanja ponudjenog mirovnog plana i hiljade boraca i civila.

General **Milan Gvero** ističe da upravo dolazi sa terena i da dobro poznaje raspoloženje i boraca i naroda u Republici Srpskoj. Situacija je teška. Vojska nema snage da izdrži pritisak više od 20 dana. Čak i ako toliko izdržimo mi ćemo biti "na konju". Zato treba ići na mirovno rešenje.

Predsednik **Milošević** je, obraćajući se Koljeviću rekao da se ne treba zaklanjati iza vojske. "Odluku treba vi da donesete, a vojska je uradila svoj deo posla"- podvukao je Milošević.

"Treba videti šta ćemo sa Krajinom" - ponavlja predsednik **Karadžić**.

Prema mišljenju predsednika **Miloševića**, Krajina se, u ovom trenutku, vojnički ne može povratiti.

Predsednik Savezne Republike Jugoslavije **Zoran Lilić** napominje da je iluzorno sada postavljati pitanje da li se odričemo Krajine. Učinili smo sve da pomognemo Krajini, a dogodilo se to što se dogodilo. Napustili su svoja istorijska ognjišta bez borbe. Pre bi se moglo reći da su se krajinski političari odrekli svoje matice.

Predsednik **Milošević** je dopunio s manje poznatom informacijom. Pomenuo je, naime, telegram koji je upućen generalu Mrkšiću u kome mu je poručeno da izdrži samo dva dana dok mu ne pošaljemo pomoć. Nisu izdržali. Pobjegli su...

Nastavljajući svoje izlaganje **predsednik Lilić** je podvukao da je u ovom trenutku ključno pitanje hoćemo li imati, hoćemo li sačuvati, Republiku Srpsku ili ne. Sada se postavlja pitanje srpske sudbine. Čak je išao korak dalje od prethodnih učesnika rasprave rekavši - da više za nas praktično i nema brzog rata ili brzog mira; da se moramo opredeliti samo za varijantu brzog mira. Kao predsednik Vrhovnog saveta odbrane upozorio je da su naši vojnički resursi prilično iscrpljeni, a neki skoro pri kraju. Zato danas donosimo istorijsku odluku: hoće li biti Republike Srpske ili ne. Biće je ako prihvatimo mir a ne rat.

General **Zdravko Tolimir** ukazao na nepovoljan odnos snaga na ratištu u korist srpskih neprijatelja. Jedan od razloga što je to tako nalazi se u činjenici da samo 20% vojno sposobnih Srba vodi rat u bivšoj BiH. Ostali su ili u inostranstvu, ili kod Alije ili su prebegli u SRJ. Po

njegovoj oceni "šteta je i tragedija što nismo svi branili Republiku Srpsku Krajinu"! Ukazao je potom na potrebu da se obezbede faktori rata, što je dužnost politike da obezbedi - kako diplomatski tako i materijalno.

Načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije **general Perišić** je, na početku svog izlaganja, naglasio da se "rešenje bilo kog nacionalnog pitanja može obezbediti samo ako su aktivnosti politike i vojske u korelaciji". Tako nije bilo u SFRJ; tako nije bilo ni u Republici Srpskoj Krajini i dogodilo se šta se dogodilo. Postoji opasnost da se to dogodi i u RS, što niko od nas ne želi.

General Perišić je istakao da vojnici od politike očekuju da uradi svoj deo posla, obraćajući se rukovodstvu Republike Srpske. Uz to ih je podsetio na podatak da u Republici Srpskoj dnevno gine po vod boraca (30 ljudi), što je predsednik Karadžić ocenio kao "predimenzioniran podatak". Perišić je nastavio izlaganje upozorenjem da, ako se nešto bitnije ne promeni u srpskoj politici, postoji opasnost da doživimo sudbinu, ne samo Palestinaca, već Kurda.

U raspravu se ponovo uključuje **Patrijarh Pavle**. Rekao je da svima treba da bude jasno da smo pred pitanjem: biti il' ne biti. Na koji način biti a kako izbeći put koji nas vodi u pogrešnom pravcu gde nas neće biti. Mi nemamo drugoga izbora nego da se prekine rat i da dodje do pregovora. Sva druga pitanja se mogu rešavati kasnije, u miru, pa makar i godinama.

Vladika **Irinej Bulović** je, pre nego što počne svoju besedu, zamolio generala Mladića da objasni trenutne mogućnosti Vojske Republike Srpske na terenu. **General Mladić** je najpre izrazio zadovoljstvo što su se okupili svi srpski političari jer, kako je rekao "nije vreme da se nadmećemo u navlačenju konopca". Pomenuo je i pismo koje je Karadžić uputio Miloševiću. Zatražio je od svih državnih predstavnika, i Savezne Republike Jugoslavije i Republike Srpske, da, u interesu opstanka sprkog naroda, donesu jedinstvenu odluku - ili mir ili rat. Zadovoljan je saznanjem da je predsednik Karadžić u pomenutom pismu pristao i na teritorijalnu podelu 50 : 50%. Međutim, kako je upozorio, "moramo voditi računa da ne budemo prevareni od međunarodnih medijatora". Informisao je učesnike skupa o svom susretu s komandantom "plavih šlemova" za bivšu BiH britanskim generalom Smitom.

On ga je upoznao sa stavom medjunarodne zajednice da predsednik Milošević i Tadjman "treba da ostanu u balansu"; da, isto tako "Srbija i Republika Srpska treba da ostanu u balansu".

U svom daljem izlaganju general Mladić je apelovao da se mora ostvariti srpsko nacionalno jedinstvo oko toga jesmo li za rat ili mir. Lično glasa za mir. S tim u vezi je istakao sledeće:

1) nije razumno upuštati se u ratnu avanturu u uslovima kada unapred znamo da će naši neprijatelji imati nepodeljenu podršku spolja;

2) da se srpski političari dogovore o strateškim nacionalnim interesima, a da vojnici prihvate usvojenu političku odluku;

3) ne želi ničim da učestvuje u srpskim podelama;

4) Glavni štab Vojske Republike Srpske je spreman da podrži jedinstvenu delegaciju na medjunarodnoj konferenciji sastavljenu od predstavnika Savezne Republike Jugoslavije i Republike Srpske u kojoj bi bili i neki od članova Glavnog štaba. To bi bila jedna svesrpska delegacija ako se tako odluči...

Vladika Irinej zahvaljuje državnom rukovodstvu što je do sastanka u ovom sastavu došlo u sudbonosnom trenutku po srpski narod i što je predstavnicima Srpske pravoslavne crkve ukazana čast da se čuje i njena reč. Primetio je da su mnogi govorili "kao da su vladike, a neki i bolje od nekih vladika". Rekao je da se crkva neće mešati u poslove izvan svojih kompetencija; da Srpska pravoslavna crkva pripada svim Srbima, s obe strane Drine. Založio se da se sa ovog skupa ne ode a da se prethodno nije postigla saglasnost o opštem nacionalnom interesu, da se ne može otići sa partikularnim interesima. Jer, "Bog je u svima nama, samo mi različito manifestujemo svoje pripadanje veri i saznanje o Bogu". Apelovao je na sve da "brinu jednu brigu", da Republike Srpska nije nešto drugo nego srpska zemlja. Ako je dilema oko toga: ili se ukrcati na taj, ma kako slabašan mirovni čamac, ili rat - mi smo za mir jer rat je velika nesreća za naš narod, rekao je vladika Irinej. Da bi potkrepio svoj stav o nesvršishodnosti ulaska u rat bez dovoljno snage Vladika je citirao odlomke iz Jevandjelja: "Ko od vas pre no što zida kuću ne sedne da vidi koliko ima materijala"? "Koji vladar kreće u rat, a da ne sedne i vidi kakva mu je i kolika vojska. Ako prema

njemu ide 20.000 vojnika, a on ima samo 10.000, onda on unapred šalje emisara da sklapa mir..." Složio se sa stavom predsednika Miloševića da neće prihvatiti nijedno rešenje u kome neće biti priznata Republika Srpska. Stoga je podržao već izneta zalaganja da se mora postići jedna opšteobavezujuća odluka od interesa za ceo srpski narod. Moraju se zato prebroditi sve naše podele. Izboriti se za što povoljnije rešenje položaja srpskog naroda. Vladika Irinej se založio za prećutno ukidanje blokade na Drini. Na to mu je predsednik Milošević rekao da je ta blokada samo formalna, da pomoć svakodnevno teče.

Predsednik Bulatović je upitao prisutne da li su za to da se predsednik Slobodan Milošević ovlasti da u ime Srba pregovara sa međunarodnim predstavnicima. Javno glasa za to.

General **Gvero** se založio za srpsko jedinstvo, za jedinstven koncept. Rekao je da je bolje imati jedan jedinstven koncept pa makar i nesavršen nego sedam različitih.

General **Djukić** izrazio nadu da će Srbi naći jednu ličnost koja će zastupati jedinstvo srpskih interesa. To se dosad nije postiglo, rekao je on. Zato i traži da se svi izjasne u interesu srpskog naroda. Smatra da u ratu sa Hrvatskom šanse ne bi bile male, ali sa drugim njenim sponzorima stvari bi išle mnogo teže. U svakom slučaju ekonomski ne bismo mogli izdržati duže ratno angažovanje.

Ponovo se za reč javio vladika **Irinej Bulović** podsećajući na odnos snaga u ratu, o čemu je navodio citat iz Jevandjelja. Apelovao je na sve da se ne ode sa sastanka a da se prethodno nije postigla sloga oko mandataru koji će u svetu predstavljati sve Srbe, pa makar se ostalo do zore i njegova svetost Patrijarh Pavle pravo sa sastanka otišao na jutarnju liturgiju.

Predsednik **Karadžić** je rekao da moramo biti iskreni, da postoje razlike u stavovima. Napomenuo je da čak i da su Srbi iz Republike Srpske Krajine prihvatili ponudjeni plan "Z-4" i tada bi morali bežati sa svojih ognjišta, jer sigurno ne bi pristali da žive pod Tudjmanovim režimom. Zatim je istakao da je "principijelno bolje da imamo dve delegacije nego jednu" na predstojećoj konferenciji sa muslimansko-hrvatskom federacijom i Kontakt-grupom. "Neka Slobodan Milošević ide i neka pritiska Srbe iz Republike

Srpske, kao i do sada, ali je dobro da i mi očuvamo status pregovaračke strane". Prema Karadžićevom mišljenju, "lakše je i Miloševiću da kaže kako donekle može uticati, ali moramo i njih (Srbe iz Republike Srpske) čuti".

Odgovarajući predsedniku Karadžiću i ostalima iz Republike Srpske - predsednik **Slobodan Milošević** je ljutito rekao da sve što predlaže nije nikakav zahtev prema njima već namera da se učini usluga srpskom narodu u Republici Srpskoj.

Predsednik Bulatović je rekao da ovde nije reč ni samo o usluzi predsednika Miloševića. Ukazao je na potrebu većeg stepena pragmatičnosti. Neka pregovore vodi predsednik Milošević koga svet objektivno prihvata kao pregovarača, a rukovodstvo Republike Srpske neka bude spremno da prihvati ono što se postigne.

Radovan Karadžić ipak smatra da bi bilo bolje da bude predstavljena i Republika Srpska jer bi se tako postiglo više. Ne bude li predstavljena i Republika Srpska onda se postavlja pitanje nismo li podanici Alije Izetbegovića...

U 18,15 časova na sastanak stigao i predsednik Skupštine Republike Srpske mr Momčilo Krajišnik.

Razgovor nastavljen apelom **Patrijarha Pavla** na neophodnost postizanja srpske sloge o sudbinskim pitanjima.

General **Perišić** podvlači da moramo shvatiti šta u ovom teškom vremenu možemo a šta ne možemo. Sigurno je da ne možemo ratovati protiv celog sveta. Zato je predložio da se obrazuje delegacija od predstavnika SRJ u kojoj će biti i predstavnici Republike Srpske...

Predsednik Skupštine Republike Srpske **Krajišnik** informisao je učesnike sastanka o razgovorima koje je na Sarajevskom aerodromu vodio sa muslimanskom stranom. Muslimane je posebno zanimalo da li Srbi prihvataju uniju tri naroda u BiH. Odgovorio im je da ne prihvataju. Zanimalo ih je šta bi Srbi mogli prihvatiti kao zadovoljavajuće rešenje na šta im je odgovoreno. Stekao se utisak da su muslimani spremni na izvesne korekcije predloženih mapa i da bi se saglasili da Srbi dobiju širi koridor i "čistu Drinu"...

Predsednik **Slobodan Milošević** je dao preliminarnu ocenu sastanka najviših predstavnika državnog i vojnog rukovodstva Savezne Republike Jugoslavije i RS istakavši da je, na osnovu izlaganja većine učesnika, shvatio da su svi za mir. Međutim, još uvek je prisutno podozrenje od strane rukovodstva Republike Srpske.

Predsdnik **Karadžić** ostaje uporan u zahtevu da RS na predstojećoj konferenciji bude predstavljena posebnom delegacijom.

General **Gvero** ističe da je svako rešenje koje nudi više od sudbine Republike Srpske Krajine - dobro rešenje. Moramo se dogovoriti da li smo za mir ili za rat. Opredelio se za mir.

Predsednik Savezne vlade **dr Radoje Kostić** ukazuje na činjenicu da se razgovor dosta iskomplikovao, a glavni posao nije obavljen. Zadržavao je da se jasno kaže jesmo li mi napustili Republiku Srpsku Krajinu ili je ona napustila nas. Ona je, nažalost reintegrirana u Hrvatsku kao međunarodno priznatu državu. Ići sada vojno na oslobađanje srpske teritorije bila bi agresija, što bi neki jedva dočekali. Moramo se, takodje, izjasniti jesmo li za brzi rat ili brzi mir. Naravno da treba biti za mir. Zato i treba dati mandat predsedniku Slobodanu Miloševiću da zastupa srpske interese pred svetom. Upozorio da ekonomski ne možemo podneti ratne napore kojima bismo bili izloženi.

Pošto je, i pored opšte saglasnosti da je mir jedino ispravna opcija, delegacija Republike Srpske ostala pri stavu da treba posebno da bude zastupljena na predstojećoj međunarodnoj konferenciji, dogovorena je, ipak, polučasovna pauza za odvojene konsultacije.

Posle dužeg većanja došlo se do zajedničkog stava da se dve delegacije ponovo sastanu u istom sastavu u utorak, 29. avgusta u Dobanovcima i tada pokuša naći kompromisno rešenje.

Dogovoreno je, takodje, da se prekine medijska kampanja koja šteti ukupnom jedinstvu i interesima srpskog naroda.

ZABELEŠKU SAČINIO
sekretar VSO
general-major
Slavoljub Sušić
dr Slavoljub Sušić

Zoran Lilić
PRESEDNIK
Zoran Lilić